

Predmet: Pane Bulat i Rade Vranešević – *Banski Kovačevac*

Viši sud u Beogradu, Odeljenje za ratne zločine

Poslovni broj predmeta: K.V. 3/08

Glavni pretres: 26. novembar 2008.

Izveštaj: Mirjana Lazić, posmatrač FHP-a

Saslušanje svedoka Marka Mamule

Svedok je u martu 1992. bio vojnik Drugog bataljona Vojske RSK, u odeljenju komandira Save Malobabića koje je bilo locirano u Banskom Kovačevcu. Jednog dana [22. marta 1992.] osećao se veoma loše, tako da je veći deo dana proveo u krevetu. Oko 20:00 časova je u kuću u kojoj su vojnici bili smešteni došao optuženi Pane Bulat i jedan njemu nepoznati čovek. Tražio je da mu da municiju i svedok mu je predao 20 metaka za automatsku pušku. Svedok je izašao do toaleta i kada se vratio njih dvojica su već negde otišla. Oko 23:00 časa je zajedno s vojnikom Adamom Gabićem otišao na stražu. U blizini stražarskog mesta živela je jedna starica hrvatske nacionalnosti i svedok je čuo da ju je neko probudio i poveo sa sobom. Učinilo mu se da je to bio glas Mileta Vučinića. Nakon pola sata tri puta je čuo pojedinačnu pucnjavu. Mislio je da su ih Hrvati napali preko Kupe. Oko 01:00 posle ponoći, kada im se stražaranje završilo, Adam se vratio u komandu a on se još malo zadržao jer je ponovo morao do toaleta. Iz mraka je čuo da ga neko zove *Marko, Marko, Marko* i tada je prepoznao onog čoveka što je bio s Bulatom. Rekao mu je da krene sa njim i dok su išli prema komandi primetio je da je čovek pripit, pričao mu je da su mu ustaše u Drugom svetskom ratu pobile porodicu. Kada su stigli do jedne kuće u kojoj su živeli hrvatski civili zatekli su optuženog Bulata, koji mu je pored jednog bunara pokazao gomilu leševa i rekao mu da mora da ih baci u bunar. Svedok je to odbio, okrenuo se i otišao u komandu. Dok je odlazio čuo je eksploziju, ali nije znao o čemu se radi. Kasnije je čuo da su mnogi vojnici znali da će hrvatski starci biti ubijeni i da je to uradio optuženi Bulat. Takođe, čuo je da se čovek koji je te večeri došao s Bulatom zove Rade Vranešević, ali sada ne može da ga prepozna. Misli da su hrvatski civili ubijeni iz koristoljublja a ne iz nacionalnih pobuda.

Suočenje optuženog Pana Bulata i svedoka Marka Mamule

Suočenje je obavljeno na okolnost da li je optuženi Bulat bio na mestu izvršenja pored bunara i stajao pored leševa, da li je tražio od svedoka da leševe baci u bunar, te da li je svedok Mamula te večeri sakupljao hrvatske civile po selu radi preseljenja. Optuženi Bulat je rekao da je svedok Mamula te večeri sakupljao hrvatske civile, ali da civili nisu pronađeni, tako da on nije mogao da stoji pored leševa i nije mogao da traži od svedoka da te leševe baci u bunar. Svedok Mamula je ponovio da je te večeri stražario i da mu niko nije rekao da ide po civile, ali da je civile video ubijene pored bunara, gde je takođe stajao optuženi Bulat, koji mu je rekao da proveriti da li u garderobi ubijenih ima neka *markica* i da je uzme, a zatim da leševe baci u bunar, što je on odbio.

Komentar:

Svedok Mako Mamula je pre današnjeg svedočenja dva puta davao izjave, i to 2000. godine pred Županijskim sudom u Karlovcu i 2008. pred Županijskim sudom u Sisku, kada je rekao da o ovom događaju nema saznanja. Danas je objasnio da se tada plašio za ličnu bezbednost, ali da je danas bio spreman da ispriča sve što mu je poznato o ovom slučaju.

Suočenje optuženog Bulata i svedoka Mamule je bilo veoma napeto, jedan drugog su međusobno optuživali da ne govori istinu i da treba da se stidi svoje izjave. Iako su obojica ostali pri svojim izjavama, delovalo je da optuženi Bulat ne govori istinu i da želi da isprovocira svedoka.

Saslušanje svedoka Jovana Malobabića

Svedok je u martu 1992. bio komandir 5. čete u okviru Drugog bataljona Vojske RSK. Sedište čete bilo je u Novom Selu, ali je četa povremeno kontrolisala selo Banski Kovačevac. Kritične večeri [22. marta] četa je napustila položaj a zamenila ih je 4. četa čiji komandir je bio Simo Gojić. Kada se svedok nakon pet dana vratio na položaj saznao je da su civili iz Banskog Kovačevca nestali i da se sumnja da su prebegli na hrvatsku teritoriju. O tome je obavestio komandanta Dragana Pajića i on mu je rekao da će viša komanda istražiti slučaj. Svedok je zatim krenuo da obiđe vojnike na terenu i video da je jedan bunar zarušen i miniran. Posle nekoliko dana došli su neki oficiri da pregledaju bunar i kada ih je pitao o čemu se radi odgovorili su mu da je njegov zadatak da se stara da neprijatelj ne pređe Kupu a ne da brine o urušenom bunaru. Što se tiče hrvatskih civila koji su ostali u Banskom Kovačevcu, postojala je inicijativa da se izmeste sa prve borbene linije i o tome su vođeni pregovori, ali su civili nestali. Optuženi Bulat mu nikada nije preneo naređenje da se civili premeste niti je istom prilikom preneo naređenje da se poveća stepen borbene gotovosti. Kada se posle rata, 2003. godine, vratio u Hrvatsku, prvi put je čuo da su civili ubijeni.

Komentar

Na pitanje člana Veća kako je moguće da su vojnici, uključujući njegovog zamenika Mileta Gabića, bili obavesteni da su civili ubijeni a da on kao komandir čete i Dragan Pajić kao komandant bataljona o tome nisu imali nikakva saznanja, svedok je odgovorio da je to zato što su to vojnici, iz straha, krili od njih. Tužilac je postavio pitanje svedoku od kakvog je značaja, pored svih važnijih zadataka, da komandir čete odlazi na teren samo da bi video jedan urušen bunar. Svedok je odgovorio da je na teren otišao da obiđe vojnike i postara se da se opasna mesta obezbede, ali nije dao logično objašnjenje kako je moguće da nije video i saznao šta se zaista nalazi u bunaru i zbog čega je miniran.

Optuženi Bulat je promenio svoj iskaz i rekao da svedoka nije video kritične večeri na prozoru kuće u kojoj je bila komanda voda i da mu svedok nije klimnuo glavom u znak da je primio i razumeo naređenje o premeštanju civila i povećanju borbene gotovosti, već da je te večeri video zamenika komandira Simu Gojića, kome je preneo pomenuta naređenja. Na pitanje predsednice Veća zašto je u istrazi i na glavnom pretresu rekao jedno a danas govori drugo, optuženi je dao besmisleno objašnjenje da je to uradio da bi ubrzao postupak jer je većina svedoka pominjala Jovana Malobabića a ne Simu Gojića.